

Jord- och skogsbruksutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av jaktlagen

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av jaktlagen (RP 83/2018 rd): Ärendet har remitterats till jord- och skogsbruksutskottet för betänkande.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- äldre regeringssekreterare Teemu Nikula, jord- och skogsbruksministeriet
- konsultativ tjänsteman Sami Niemi, jord- och skogsbruksministeriet
- miljöråd Esko Hyvärinen, miljöministeriet
- specialforskare Pekka Helle, Naturresursinstitutet
- chef för offentliga förvaltningsuppgifter Sauli Härkönen, Finlands viltcentral
- skydds- och forskningschef Teemu Lehtiniemi, BirdLife Finland rf
- fältchef Timo Leskinen, Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter MTK
- utbildningschef Ere Grenfors, Finlands Jägarförbund.

PROPOSITIONEN

I propositionen föreslås det att jaktlagen ändras så att kaja fogas till förteckningen i jaktlagen över icke fredade fåglar.

Lagen avses träda i kraft den 1 augusti 2018.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Utskottet anser att de skador som kajorna orsakar behöver begränsas med hjälp av nya regleringsmetoder utöver de förebyggande åtgärder som tidigare varit i användning. Artikel 7 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/147/EG om bevarande av vilda fåglar, det vill säga fågeldirektivet, möjliggör för kajans del en upphävning av fridlysningen året runt, vilket gör det möjligt att vidta mer omfattande åtgärder än naturvårdslagens dispensystem för att begränsa de skador som kajorna orsakar. Därför föreslås det i propositionen att fridlysningen av kajan upphävs genom att arten skrivs in i förteckningen i jaktlagen över icke fredade fåglar. När kaja ingår i förteckningen

Betänkande JsUB 11/2018 rd

blir det möjligt att smidigare och effektivare än tidigare begränsa de skador och olägenheter som kajorna orsakar. Fångst och avlivande av kajor ska ske inom ramen för bestämmelserna i jaktlagen.

Utskottet påpekar att alla fåglar är fredade under häckningstiden. Bestämmelser om fredning under häckningstiden kommer således att utfärdas också för kajan genom förordning av statsrådet. Under fredningstiden får kaja fångas bara med stöd av dispens beviljad av Finlands viltcentral eller genom ett anmälningsförfarande enligt jaktlagen. Utskottet vill emellertid lyfta fram att kajan orsakar skada året runt och att de största skadorna inträffar utanför häckningstiden. Efter lagändringen kommer det inte längre att betalas ut bidrag för att ersätta skador orsakade av kajor.

Utskottet anser att skydds jakt på vitkindad gås och skarv bör kunna bedrivas inom ramen för naturvårdslagen. Då kan skadorna fortfarande ersättas. Utskottet anser att reglering gällande detta behöver genomföras snarast möjligt.

Sammantaget anser utskottet att propositionen behövs och fyller sitt syfte. Utskottet tillstyrker lagförslaget utan ändringar.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Jord- och skogsbruksutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner lagförslaget i proposition RP 83/2018 rd utan ändringar.

Helsingfors 19.6.2018

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Anne Kalmari cent
medlem Markku Eestilä saml
medlem Pertti Hakanen cent
medlem Teuvo Hakkarainen saf (delvis)
medlem Hanna Halmeenpää gröna
medlem Lasse Hautala cent
medlem Reijo Hongisto blå
medlem Jukka Kopra saml
medlem Susanna Koski saml
medlem Jari Myllykoski vänst (delvis)
medlem Mats Nylund sv
medlem Tytti Tuppurainen sd
medlem Harry Wallin sd
medlem Peter Östman kd.

Betänkande JsUB 11/2018 rd

Sekreterare var

utskottsråd Carl Selenius.

Betänkande JsUB 11/2018 rd

Reservation

Motivering

I sin proposition RP 83/2018 rd föreslår regeringen att jaktlagen ändras. Vid sidan av en teknisk justering i 29 § ligger fokus på 5 och 41 § i syfte att uppta kajan bland de icke fredade fågelarterna. Då blir det möjligt att begränsa de skador som kajan orsakar i och med att kajan får fångas och dödas inom ramen för bestämmelserna i jaktlagen. Propositionen motiveras med att kajan orsakar skördeskador, förstör ensilagefoderbalar, häckar i skorstenar och smutsar ner miljön med sin avföring plus att de nuvarande åtgärderna för att begränsa skadorna inte räcker till.

Kajstammen har blivit större och omfattar nu ungefär 110 000 häckande par. När kajan har spritt sig till nya områden har skadorna ökat. Skadorna har koncentrerats till vissa områden i Södra Östergötten, Egentliga Finland, Birkaland och Tavastland. De inträffar året runt men främst utanför häckningstiden.

De mest centrala aktörerna har yttrat sig under beredningen av lagförslaget. Lagförslaget har inte ändrats till följd av yttrandena. Miljöministeriet har framhållit att enbart det att man tillåter att kajor dödas utanför fortplantningstiden inte räcker till för att minska de olägenheter som kajorna orsakar och att målet alltså ska vara att skadorna i första hand minskas på andra sätt, i sådana fall då det finns en fungerande metod som kan användas.

Dessutom påpekade miljöministeriet att det i informationen om de nya villkoren gällande arten till följd av lagändringen måste understrykas att jakt fortfarande är förbjuden under häckningstiden och i olika stadier av fortplantning och uppfödning av ungar. Utskottet tar inte tillräcklig hänsyn till de här aspekterna i sitt betänkande, till viss del beaktas de inte alls.

Naturresursinstitutet har ansett att orsaken till det faktum att stammen har vuxit är ekologisk och troligtvis hör samman med tillgången på föda. Den här orsaken bör om möjligt åtgärdas för att skadorna ska börja minska. Enligt Naturresursinstitutet kan vi råda bot på skadorna eller minska dem så att de blir drägliga genom att i första hand påverka tillgången på föda och häckningsmöjligheterna samt genom att förbättra skyddet mot skador och metoderna för att jaga bort fåglarna. Dessutom sågs ett flexibelt dispensförfarande som en bra lösning när problemen förekommer ställvis, med beaktande av att skador uppkommer i ett begränsat område med tanke på artens utbredning över lag. Däremot är det en extrem åtgärd att upphöra med fridlysningen helt och hållet för att hindra lokala skador.

Både Naturresursinstitutet och Finlands miljöcentral tog i sina yttranden upp att lagförslaget möjligen kommer att leda till att kajorna utsätts för störningar och utplåning även i de områden där de inte orsakar skador, vilket inte bidrar till bland annat jaktens acceptabilitet i allmänhet.

BirdLife Finland rf menade att den primära åtgärden mot olägenheter som förorsakas av alla fågelarter bör vara att förebygga olägenheterna. Det är angeläget att identifiera problemsituationer och att dels utveckla åtgärder mot olägenheter, dels anpassa sig, alltså göra ändringar i verksamheten så att olägenheterna minskar. Om olägenheter uppstår trots ovannämnda åtgärder ska skad-

Betänkande JsUB 11/2018 rd

orna ersättas de drabbade om de är avsevärda. Antalet individer som orsakar olägenheter kan minskas i problemområden, men förföljelse av arter eller dödande av ett stort antal individer är inte en godtagbar lösning vid enstaka skador. Finlands naturskyddsförbund och Luontoliitto var inne på samma linje.

Dagens praxis och lagstiftningen har gjort det möjligt att minska skadorna genom att kajor körs bort och jagas inom ramen för dispensförfarandet. Systemet med dispens har fungerat bra eftersom kajorna är intelligenta fåglar som snabbt har lärt sig att undvika områden där de blir störda och påskjutna. Närings-, trafik- och miljöcentralen i Egentliga Finland behandlar och beviljar dispens för avlivning av fredade fågelarter såsom kaja i hela landet. På årsnivå lämnas uppskattningsvis 70 ansökningar om dispens för att skjuta kajor. Förfarandet är välkänt och ansökningarna lämnas in på förhand om våren.

Dispensförfarandet är administrativt lätt och enkelt. Handläggningen tar ungefär en månad i genomsnitt. Parterna har med stöd av lagen en månad på sig att överklaga dispensen. Hela dispensprocessen tar totalt ungefär två månader i anspråk, om ingen överklagar dispensbeslutet. År 2015 fattade närings-, trafik- och miljöcentralen sammanlagt 68 positiva dispensbeslut. Beslut om dispens som gäller kaja överklagas sällan.

Dispensförfarandet har på senare år förenklats ur de sökandes synvinkel genom att dispensen beviljas för flera år åt gången enligt behovsprövning. Detta har lett till minskad administrativ börda både för myndigheten och för dem som söker dispens.

Numera får gårdar också ersättning för skador orsakade av kaja, men denna praxis kommer att upphöra helt och hållet i och med propositionen, eftersom kajan upptas bland de arter som inte är fredade. År 2012—2016 betalades sammanlagt 412 302 euro ut i bidrag, vilket är en ansevärd kompensation för åtgärderna i syfte att begränsa olägenheterna orsakade av kaja (förse byggnader med nät, jaga bort fåglar) och för själva olägenheterna. Men olägenheterna kommer sannolikt inte att försvinna enbart genom de åtgärder som regeringen nu föreslår.

Om lagförslaget genomförs och kajan upptas bland de icke fredade fågelarterna bör jord- och skogsbruksministeriet se till att konsekvenserna bevakas när det gäller skador orsakade av kaja, stammens storlek och utbredning samt eventuella förändringar i förekomsten.

Förslag

Jag föreslår att riksdagen förkastar lagförslaget.

Helsingfors 19.6.2018

Hanna Halmeenpää gröna